GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 60. Vinerĭ, 14 (26) Martie. 1886.

Brașovŭ 13 Martie 1886.

„A sositŭ timpulŭ, acum după 18 anĭ, sĕ eșimŭ din stadiulŭ promisiunilorŭ platonice și sĕ întrămŭ în stadiulŭ realitățiĭ. Ca tóte că trăimŭ în masse compacte pe unŭ teritoriu întinsŭ, abia s'a luatŭ notiță de esistența nóstră, și când sĕ ia, sĕ ia numai din grația ministrului. Acésta stare nu ne póte mulțămì, pentru că nu voimŭ sĕ ducemŭ o viață amărîtă din grația ministrului, până ce-i va convenì lui, ci voimŭ sĕ trăimŭ în puterea dreptului și a legii și în puterea constituțiunei. Miniștrii și guvernele vinŭ și se ducŭ și schimbându-se guvernulŭ se schimbă de ordinarŭ și favorulŭ și nefavorulŭ. Și nicĭ că suntemŭ destulŭ de optimiștĭ spre a ne mulțămì cu declarările ministrului-președinte, că guvernulŭ se străduesce a face dreptate tuturorŭ naționalitățilorŭ... Nu putemŭ afla în asigurările miniștrilorŭ și în mĕsurile lorŭ o garanțiă pentru respectarea drepturilorŭ nóstre naționale. Avemŭ lipsă spre apĕrarea și asigurarea acestorŭ drepturĭ de o întăritură puternică, care sĕ susté cu tóte schimbările de ministere, și acéstă întăritură póte fi numai *o lege fundamentală, care sĕ oblige pe guvernŭ și organele esecutive în modŭ egalŭ și sĕ fiă ferită de orĭ ce curente dușmane și clătinărĭ momentane....*“

Ar fi o rĕtăcire a presupune, că declarația de mai susŭ a făcut'o vreunulŭ din deputații noștrii românĭ, care se află în dieta ungară. Așa departe încă n'au ajunsŭ lucrurile la noi după 18 anĭ de domniă ungurèscă. Incă ómenii nostri suntŭ multŭ mai oportuniștĭ și optimiștĭ, decâtŭ s'ar puté crede după tóte câte amŭ pățitŭ și pățimŭ de 18 anĭ încóce. La noi încă înțelepciunea politică la o mare parte dintre fruntașii noștri nu consistă, decâtŭ în apelarea continuă la grația miniștrilorŭ, a parlamentului și a administrației dușmane noue.

Cine credețĭ dér, că a făcutŭ declarația de mai susŭ? — Unŭ deputatŭ din Reichsrath, representantŭ alŭ Slovenilorŭ, a unui poporŭ, care abia numĕră atâtea súflete, câte cuprindŭ doue comitate d'ale nóstre locuite de Românĭ.

Așa este. Slovenii din Carniolia, Știria, Carintia și litoralŭ nu vorŭ sĕ trăéscă din grația miniștrilorŭ, nicĭ din a parlamentului, nicĭ din a Bezirksvorsteherilorŭ. Ei voescŭ sĕ trăéscă în puterea drepturilorŭ lorŭ, voescŭ ca aceste drepturĭ sĕ fiă asigurate în contra tuturorŭ întêmplărilorŭ, a dușmăniilorŭ naționale și a clătinărilorŭ în statŭ. Este clarŭ, interesele de viéță cele mai sfânte ale unui poporŭ, limba și cultura lui, pacea și libertatea lui nu potŭ sĕ fiă făcute dependente de grația unui guvernŭ, séu de nisce ordonanțe și legĭ, ce depindŭ dela grația lui și a altora, carĭ nu facŭ parte din acestŭ poporŭ.

Étă pentru ce Slovenii din Austria cerŭ o lege deosebită de limbă, care sĕ fiă parte integrantă a constituției din Austria și sĕ oblige atâtŭ guvernele câtŭ și organele lorŭ esecutive pentru tóte timpurile; étă de ce deputatulŭ sloveanŭ Hren a făcutŭ declarația de mai susŭ în camera din Viena în 12 ale curentei, cu ocasiunea discusiunei asupra proiectului de lege presentatŭ de Scharschmid și soțĭ.

Amŭ aflatŭ de bine a-o împărtășì cetitorilorŭ noștri, ca sĕ védă cum unŭ poporŭ, numere elŭ și numai vr'o 200,000 suflete ca Slovenii, trebue sĕ-șĭ înțelégă și sĕ 'și validiteze posițiunea sa într'unŭ statŭ poliglotŭ.

Numai la noi Românii potŭ sĕ se ivéscă nisce aparițiunĭ atâtŭ de stranie și suprinḑĕtóre, ca cele din timpulŭ din urmă, ca sĕ vedemŭ muncindu-se ómenĭ inteligențĭ și cu védă, pentru ca sĕ afle o formulă, ca sĕ împace unŭ poporŭ cu altulŭ, cu care s'a combătutŭ și s'a dușmănitŭ de sute de anĭ, pe temeiulŭ grației și a bunăvoinței celui mai tare.

O astfelŭ de formulă n'a esistatŭ de când e lumea și nicĭ că se va puté vr'odată inventa de politicii lumei, de arŭ fi căḑuțĭ chiar și din ceriu.

Și nu ne vine a crede că vorŭ inventa acestŭ leacŭ de împăciuire nicĭ chiar acei „dibacĭ“ politicĭ ai noștri, carĭ în timpulŭ din urmă s'au pusŭ pe tĕrêmulŭ legii de naționalitate dela 1868, pe care au combătut'o acum 18 anĭ.

Este însĕ acéstă cestiune multŭ mai importantă, decâtŭ ca sĕ nu merite a i se dedica o apreciare și unŭ studiu deosebitŭ. Pentru acum ne mărginimŭ a atrage atențiunea cercurilorŭ nóstre politice asupra devisei, ce conduce aḑi popórele din Austria în lupta lorŭ legală națională: *Nu vremŭ grația, ci drepturĭ!* . . .

Budapesta, 10/22 Martie 1886.

Onorabilă Redacțiune!

In ședința de astăḑĭ a Camerei deputațilorŭ continuându se desbaterea generală asupra proiectului de lege pentru regularea Municipielorŭ, deputatulŭ naționalŭ *Vinc. Babeșŭ,* la § 47, prin care se norméză agendele congregațiunilorŭ generale, profitândŭ de ocasiune, fiind că în acelŭ § de locŭ nu se amintesce importanta afacere a culturei poporului, a sulevatŭ din nou, cu noue argumente cestiunea instrucțiunei publice, anume în *scólele poporale,* totd'odată trăgêndŭ în discusiune și momentósa cestiune despre pretinsa *misiune culturală a statului maghiarŭ*, séu mai limpede vorbindŭ, a națiunei maghiare — în Orientulŭ Europei. Acéstă întreprindere a deputatului nostru — ér alarmà spiritele privilegiaților noștri, și — numai decâtŭ patru, din patru părțĭ, săriră întru combaterea cutezătorului Românŭ!

Aci vĕ dau în traducere după stenografia Dietei discursulŭ deputatului naționalŭ, pentru cuvenita aprețiare a cestiunilorŭ sulevate.

Vinc. Babeșŭ: In acestŭ alŭ 47-lea § se înșiră tacsativŭ agendele congregațiunei generale. Aflu că lipsesce dintre ele una fórte importantă, de interesŭ principalŭ în patria nóstră. Imĭ voiu permite a-mĭ spune opiniunea în acéstă privință.

Este lucru cunoscutŭ, că statulŭ maghiarŭ, resp. națiunea maghiară îșĭ vindică misiune culturală în Orientulŭ Europei. Cum credŭ eu, bine face, căcĭ numai prin astfelŭ de misiune bine asiguratŭ îi va fi viitorulŭ, și puterea nu-i va scădé. Credŭ că prin acéstă misiune culturală alta nu se póte înțelege, decâtŭ că — voiesce sĕ cultive popórele necultivate ale Orientului; ér décă vorba este de acésta, atuncĭ eu credŭ, că prima datoriă îi este, a-șĭ începe acéstă misiune aicĭ acasă, față de propriele sale poporațiunĭ. Apoi voindŭ acésta, voind'o seriosŭ, nu numai din gură, celŭ mai chiămatŭ organŭ prin care ar puté o și esecuta, ar fi — după mine, tocmai adunarea generală despre care sună paragrafulŭ de care ne ocupămŭ. Pentru că poporulŭ nicĭ într'unŭ locŭ în statŭ nu se află atâtŭ de directŭ și bine representatŭ, ca tocmai în adunarea generală a Municipiului, și nicĭ într'unŭ locŭ nu se póte ocupa atâtŭ de bine de causa desvoltării sale, de progresulŭ sĕu în cultură, ca aci. Dér eu despre acésta nu găsescŭ în cuprinsulŭ paragrafului nicĭ o disposițiune, celŭ puținŭ nicĭ o disposițiune espesivă, directă.

Onorabilulŭ d. condeputatŭ *Bartha M.* deunăḑĭ ne spunea, că reuniunea culturală din Transilvania ar avea chemarea *„d'a rĕspândi printre sĕrmanulŭ poporŭ românŭ binecuvêntările culturei maghiare.“* Lucru póte fi frumosŭ și cu cale. Voiescŭ a crede, că D-sa nu identifică acele binecuvêntărĭ ale culturei cu *maghiarisarea* séu lățirea limbei maghiare printre poporulŭ nemaghiarŭ; credŭ că și dênsulŭ, ca și marele patriotŭ *Kossuth L.* face distincțiune între cultura și între limba maghiară. Apoi décă este ca într'adevĕrŭ cultura s'o lățimŭ printre poporŭ, mărturisescŭ că așŭ preferi a se face acésta prin mijlocirea acelui organŭ ce prin lege chiămatŭ este, a se îngriji de bunăstarea poporului, a priveghia asupra intereselorŭ acestuia, decâtŭ prin reuniunĭ de caracterŭ privatŭ, și mai vêrtosŭ unilateralŭ. [Ér mai departe ținŭ, că ar trebui s'o rupemŭ odată cu trecutulŭ, nu numai cu celŭ îndepărtatŭ, ci chiar și cu celŭ de 18 anĭ încócĭ. Căcĭ fie că d-lŭ Bartha, séu orĭ cine altulŭ s'ar pune a esamina trecutulŭ, după date adevĕrate, s'ar convinge că, după cum mărturisesce istoria și mărturisescŭ faptele acestŭ statŭ și acéstă națiune putea sĕ fi avntŭ orĭ care altă misiune, numai culturală, culturală pentru popóre nu. Nicĭ n'a împlinitŭ când-va asemenea misiune. (Mișcare.) Atâta sciu, că până pe la începutulŭ acestui seclu, chiar printre poporulŭ maghiarŭ nu prea sĕ găsea vr'o cultură; și începutele ce se făcuseră, cu durere trebue sĕ recunóscemŭ, că proveneau din Viena, éră nu din Pesta. La noi învĕțămêntulŭ în poporŭ îșĭ trage originea dela *Maria Theresia*, dela *Impĕratulŭ Iosifŭ* și *Franciscŭ* și din decretele și disposițiunile guvernului absolutŭ. Așĭ întreba pe cei-ce se îndoiescŭ: esistă óre o unică scólă română în țéră, întemeiată de statulŭ maghiarŭ? Dér despre acésta vomŭ vorbi mai târḑiu, altă dată.

Vĕ rogŭ sĕ nu-mĭ luațĭ în nume de rĕu, că vĕ spunŭ acestea aicĭ. Că décă așĭ fi inspiratŭ de rea voință, décă m'așĭ bucura de rĕtăcirile neamului ungurescŭ, de decăderea acestuia, ḑĕu nu mi-așĭ ridica vocea ca sĕ încercŭ a vĕ împedeca, a vĕ opri.

Binevoițĭ a vĕ aduce aminte de aceea chartă grafică, care înainte cu 7—8 anĭ d-lŭ ministru alŭ instrucțiunei publice a presentat'o dietei, spre a arĕta printr'însa gradurile de cultură în poporŭ, prin diferitele părțĭ ale țĕrii. Cele mai întunecate părțĭ ni se înfățișéză tocmai acolo, unde poporațiune maghiară abia esistă, dér stăpânirea, administrațiunea, se află în mânĭ maghiare; d'altă parte ținuturile cele mai luminate suntŭ pe fundulŭ regiu, unde administrațiunea este în mânile Sasilorŭ, nu că dóră aceștia deadreptulŭ ar fi înaintatŭ cultura la poporulŭ românŭ, ci pentru că n'au impedecatŭ înaintarea aceleia prin organele sale proprii; urméză apoi părțile cele sĕrace din *Zărandŭ*, *Năsĕudŭ*, *Făgărașŭ*, unde în fruntea administrațiunei se aflau Românĭ; în fine părțile fostelorŭ confinii militare, unde autoritățile militarĭ se îngrijau de scóle și învĕțămêntŭ. Repetŭ că întunereculŭ întunerecului domnesce pe acolo, unde cultura poporului românŭ a atêrnatŭ dela domnii maghiarĭ. (Ilaritate sgomotósă; contraḑicerĭ din partea stângei.) Vĕ rogŭ, sĕ mĕ ascultatĭ, apoi combateți-mĕ!

(Va urma.)

Rĕspunsulŭ d-lui Ionŭ Brătianu-

(Ședința dela 11 Februariu a Camerei române)

(Fine.)

D. I. C. Brătianu, președinte alŭ consiliului: De ce nu i'am datŭ în judecată în locŭ de a-i arunca afară din țéră?

Apoi, d-le Kogălnicene, și în acésta ai fostŭ dusŭ în eróre, fiindcă numai aruncațĭ nu au fostŭ. Bine voesce a te informa décă pentru dênșii nu au luatŭ mai multe precauțiunĭ decâtŭ am luatŭ pentru înșșĭ copii mei, când i-am trimisŭ la studii în străinătate; nu i-am aruncatŭ, ci am luatŭ tóte precauțiunile posibile pentru ca sĕ nu sufere; și aceea carĭ s'au dusŭ la Rusciucŭ, s'au dusŭ acolo pentru că încă de mai nainte a fostŭ unŭ concertŭ între dênșii, au voitŭ sĕ-șĭ vêndă jurnalulŭ pentru ca sĕ se ducă în altă parte; și onor. d. Kogălniceanu scie că cu multŭ mai nainte venise deja d. Galli la Filipopole, ca sĕ facă sĕ apară unŭ jurnalŭ la Sofia sĕu la Filipopoli.

D. M. Kogălniceanu: Nu sciu acésta.

D. I. C. Brătianu, președinte alŭ consiliului: Te rogŭ sĕ te informezĭ și fii sigurŭ, că vei sci tóte acestea ca și mine.

Câtŭ pentru Ciurcu celŭ bĕtrânŭ, mĕ ertațĭ, îlŭ cunoscŭ dela 1848.

D. M: Kogălniceanu: A jucatŭ unŭ rolŭ frumosŭ.

D. C. I. Brătianu, președinte alŭ consiliului. Vĕ rogŭ sĕ nu mĕ silițĭ a vĕ spune dela acéstă tribună ce rolŭ a jucatŭ.

Apoi, numai fiind-că cineva vine aci de peste Carpațĭ, de peste Dunăre, orĭ de peste Prutŭ, și fie elŭ orĭ câtŭ de sceleratŭ eu trebue sĕ-lŭ onorezŭ? (Aplause.)

De vĕ vețĭ duce la poliția, la justiția, vețĭ găsi că cei mai mulțĭ tâlharĭ și asasinĭ suntŭ străinĭ, și suntŭ unii și dintre Românii din Transilvania.

Acestora din urmă trebue sĕ le dămŭ drumulŭ?

D. M. Kogălniceanu: Sĕ-i pedepsițĭ după lege, ér nu sĕ-i expulsațĭ.

D. I. C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului. Onor. d. Kogălniceanu ḑice sĕ-i pedepsimŭ după lege, ér nu sĕ-i expulsămŭ.

D. V. Maniu: Asasinii nu au fostŭ Românĭ, au fostŭ Ungurĭ şi Sĕcui. Aceştia suntŭ, carĭ vinŭ şi facŭ tâlharii la noi, ér nu Românii.

D. I, C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului: Nu este pădure fără uscătură. Şi aci, la noi, nu suntŭ toţĭ ómenĭ oneştĭ, şi aşa potŭ fi şi aiurea. Décă cineva va face unŭ actŭ mişelescŭ, trebue sĕ-lŭ menagiezŭ fiindcă este frate de dincolo? De geaba, d-le Maniu, protestaţĭ; eu facŭ numai o suposiţiune, că póte sĕ fiă şi acolo unŭ omŭ neonestŭ, unulŭ singurŭ, care ar puté veni aicĭ la noi.

S'a ḑisŭ că am făcutŭ unŭ actŭ ilegalŭ pentru că am espulsatŭ duoi dintre dênşii. Dér nu aveau recunóscerea calităţii de Românŭ, şi ca dovadă vĕ spunŭ că atuncĭ, când i-a chematŭ sĕ tragă la sorţĭ pentru armată, au presentatŭ paşapórte străine şi adresa ministrului Austro-Ungarŭ către ministrulŭ de externe...

D. *G. Cantilli*: Auḑiţĭ, d-le Maniu? Ce aveţĭ sĕ mai ḑiceţĭ acum? (Ilaritate.)

D. *V. Maniu*: *Pro usu Delfini* s'a făcutŭ acésta.

D. *I. C. Brătianu preşedinte alŭ consiliului*: Când am propusŭ legea contra străinilorŭ, nu am voitŭ sĕ aşteptŭ ca Elveţia şi alte state, a mi se impune, ci am făcut'o din propria mea iniţiativă.

D. *M. Kogălniceanu*: Bine ai făcutŭ.

D. I. C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului: Mĕ întrebĭ de ce nu 'i-am datŭ în judecată? Nu 'i-am datŭ, fiindcă nu am voitŭ se avemŭ unŭ procesŭ de pressă, noi, carĭ amŭ fostŭ în contra proceselorŭ politice.

Décă d-vóstră ţineţĭ atâtŭ de multŭ sĕ mĕ daţĭ josŭ dela putere....

D. M. Kogălniceanu: Nu.

D. I. C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului: Primesce-o celŭ puţinŭ ca ipotesă (mare ilaritate).

Oposiţiunea multicoloră voiesce sĕ mĕ dea josŭ de la putere, şi cu dreptŭ cuvêntŭ, căcĭ altfelŭ ar fi prea naivĭ cei din oposiţiune, décă 'mĭ facŭ oposiţiune fără sĕ voiéscă sĕ vie la putere; dér vĕ spunŭ dreptŭ că rĕu faceţĭ de nu vĕ serviţĭ de singura armă ce trebuie sĕ aveţĭ, sĕ ne ḑiceţĭ: nu mai staţĭ acolo, pentru că prea aţĭ împinsŭ departe libertăţile publice....

O voce: Ce se potrivesce.

D. I. C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului: Ce? Aveţĭ sĕ o spuneţĭ după ce veţĭ veni la putere. (Aplause).

Ei bine, eu o simţŭ acésta în tóte ḑilele; 'mĭ aducŭ aminte că eram la Paris, când într'o ḑi Saint-Marc Girardin venise sĕ mĕ védă, fusesemŭ şcolarulŭ lui la Sorbona, şi venise sĕ 'mĭ întórcă visita ce'i dedesem: era şi d. Candiano faţă...

D. M. Kogălniceanu: Nu luaţĭ ca martorŭ pe d. Candiano; a fostŭ redactorele unui jurnalŭ iridentistŭ.

D. I C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului. Celŭ puţinŭ nu i-am făcutŭ eu educaţiunea, şi d. Candiano are reputaţiunea de omŭ onestŭ, şi chiar sĕ nu fiă omŭ onestŭ, ce interesŭ ar avé în acéstă cestiune sĕ minţă? Dér erau mai mulţĭ Românĭ în Camera mea; şi mĕ plângeam eu, că guvernulŭ Franciei era atuncĭ contra nóstră, pentru că aveam o Constituţiune prea liberală; ḑiceam d lui Girardin: d-vóstră puteţĭ sĕ vĕ daţĭ fantasia sĕ fiţĭ şi despoticĭ, şi dictatorĭ, fiind-că sunteţĭ o naţiune mare, puternică; dér noi o naţiune mică, décă nu vomŭ avea libertăţĭ, pentru ca totŭ Românulŭ sĕ pótă lua parte la viéţa publică, rĕmânemŭ prea slabĭ.

Iată pentru ce — de şi de multe orĭ vĕdŭ inconvenientele unorŭ libertăţĭ prea întinse — iată pentru ce nu ne-amŭ atinsŭ de dênsele, fiindŭ că mĕ temŭ sĕ nu facŭ dîră prin barbă, mĕ temŭ ca nu cum-va noua generaţiune sĕ nu găséscă ast-felŭ de precedente. De aceea ḑicŭ că puteţĭ sĕ ne acusaţĭ, că suntemŭ prea liberalĭ; dér nu ne comparaţĭ cu Ciurcu în faptele şi conduita nóstră dela 1848. Atuncĭ luptamŭ pentru ţéra nóstră, pentru părinţii noştri, pentru mamele nóstre, ca sĕ nu mai fiă gazde ale soldaţilorŭ străinĭ, şi au venitŭ străinii şi ne-au datŭ afară din ţéră. Nu este dér nimicŭ de comparatŭ în rolulŭ şi situaţiunea nóstră de atuncĭ cu posiţiunea de astăḑĭ a Ciurcului.

Câtŭ pentru băeţii aceia, carĭ s'au dusŭ sĕ înveţe carte....

O voce: Morŭ de fóme.

D. I. C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului: Atuncĭ suntemŭ vinovaţĭ, décă noi toţĭ nu ne vomŭ uni sĕ 'i ajutămŭ. Au sĕ înveţe, şi atuncĭ are sĕ le vie mintea la capŭ. Sciţĭ cum au fostŭ aduşĭ sĕ facă actulŭ pe care l'au făcutŭ? N'au fostŭ împinşĭ de simţimêntulŭ unei ambiţiunĭ legitime, ei au fostŭ împinşĭ de interesele acelora carĭ vorŭ cu orĭ-ce preţŭ sĕ ajungă la putere (Aplause.)

Interpelarea d-lui Kogălniceanu şi Camera.

Lăsămŭ sĕ urmeze după „Monitorŭ« şi discusiunea ce s'a încinsŭ în cameră după rĕspunsulŭ ministrului-preşedinte Brătianu:

Vocĭ: Inchiderea discuţiunei.

D. G. Ianoli: Inainte de a vorbi în contra închiderei discuţiunei aşĭ ruga pe D. preşedinte sĕ suspendă şedinţa pentru cincĭ minute, de óre-ce suntemŭ cu toţii obosiţĭ.

D. M. Kogălniceanu: Nu póte sĕ se închidă discuţiunea înainte ca interpelatorulŭ sĕ rĕspundă; aşa ḑice regulamentulŭ.

D. G. Cantilli: Sĕ se citéscă regulamentulŭ ca sĕ vedemŭ ce ḑice.

D. G. Ianoli: Regulamentulŭ ḑice:

„In urma interpelărei ministrulŭ interpelatŭ rĕspunde, şi după aceea discuţiunea continuă.

D. Kogălniceanu a făcutŭ o interpelare, care după cum a fostŭ calificată de D. prim-ministru, a fostŭ interpelare adresată guvernului ungurescŭ şi numai incidentalŭ guvernului român. Rĕmâne în cestiunea acésta inportantă o sumă de puncte, şi trebue guvernulŭ sĕ ţie sémă de dênsele, puncte carĭ n'au fostŭ desvoltate înaintea Camerei... (Intreruperĭ).

D-lorŭ, orĭ câtŭ mĕ veţĭ întrerupe voiu avea pacienţa de a aştepta sĕ încetaţĭ, décă D. preşedinte nu are autoritatea sĕ vĕ facă sĕ încetaţĭ imediatŭ

D-lorŭ, interpelarea de aḑĭ pune în jocŭ legea dela 1881 asupra străinilorŭ; şi D. prim-ministru împreună cu guvernulŭ sĕu trebue sĕ cunóscă voinţa Camerei în acéstă privinţă, décă acéstă lege trebue sĕ aibă unŭ caracterŭ perpetu; căcĭ după cum s'a făcutŭ declaraţiune de către însuşĭ D. preşedinte alŭ consiliului, acésta e numai o lege pentru casurĭ determinate. Trebue sĕ examinămŭ décă acéstă lege trebue sĕ cuprindă şi pe Românii din Transilvania, cărora li-se cere numai o simplă recunóscere pentru a fi asimilaţĭ cu desăvêrşire Românilorŭ din ţéră.

Nu credŭ ca chiarŭ d Kogălniceanu se va fi multumitŭ de rĕspunsulŭ d-lui prim-ministru în ceea ce privesce reîntórcerea celorŭ espulsaţĭ. Sĕ se sciă, décă declarările făcute de d. prim-ministru în Senatŭ, că ţéra e plină de vagabunḑĭ şi făcĕtorĭ de rele — şi vĕ trimitŭ la »Monitorulŭ« din 26 Martie.

D. *I. C. Brătianu, preşedinte alŭ consiliului*: A reprodusŭ rĕu »Monitorulŭ.«

D. *G. Ianoli*: Atuncĭ nu mai sciu ce sĕ ḑicŭ; aci s'a greşitŭ „Monitorulŭ«, aci s'a greşitŭ copistulŭ, şi nu asistŭ pentru prima óră la astfelŭ de argumentaţiune a d-vóstră, de aceea nu mĕ surprinde.

D. vice-preşedinte: D-le Ianoli, vĕ rogŭ sĕ mai vorbiţĭ în cestiune.

D. G. *Ianoli*: Am fostŭ întreruptŭ şi când veţĭ curma întreruperile, atuncĭ nu voiu eşi nicĭ eu din cestiune.

Sĕ se scie dér, décă legea din 1881 se aplică numai făcĕtorilorŭ de rele şi străinilorŭ séu şi Românilorŭ fără nicĭ o distincţiune, pentru ca sĕ putemŭ sc la timpŭ ce mĕsurĭ sĕ luămŭ pentru a ne apĕra contrai acestui sistemŭ de aplicare a legei.

— Se pune la votŭ închiderea discuţiunei şi se primesce.

— Şedinţa se suspendă pentru cincĭ minute.

— La redeschiderea şedinţei D. vice-preşedinte, G. *Chiţu*, ocupă fotoliulŭ preşedinţialŭ.

— *D. G. Ianoli* dă citire următórei propunerĭ:

PROPUNERE.

Subsemnaţii, în urma interpelărei privitóre la expulsaţii Românĭ, vĕḑêndŭ modulŭ cum guvernulŭ înţelege a aplica legea din 7 Aprilie 1881, care este cu totulŭ contrariu textului şi spiritului în care a fostŭ conceputŭ; îngrijiţĭ fiindŭ de consecinţele ce potŭ decurge din o asemenea interpretare, propunemŭ următorulŭ proiectŭ de lege:

Art. I. Legea din 7 Aprilie 1881 este şi rĕmâne abrogată.

G. Cozadini, Gh. P. Ianoli, C. M. Ciocazanŭ, N. Voinovŭ, I. I. Rădulescu, Ios. Th. Orovênu, G. D. Pallade, I. G. Pleşia, N. Nicorescu, N. T. Popŭ, D. Butculescu, N. Ionescu.

D. vice-preşedinte: Se va tipări şi se va trimite la secţiunĭ.

D. N. Ionescu: Cerŭ cuvêntulŭ pentru a propune urgenţă asupra acestui proiectŭ de lege.

D. vice-preşedinte: Aveţĭ cuvêntulŭ pentru urgenţă.

D. N. Ionescu: D-lorŭ, rogŭ pe ministrii Majestăţei Sale sĕ nu se minuneze, că ceremŭ urgenţa, căcĭ acéstă lege a cărei ceremŭ abrogarea a fostŭ asemenea votată de urgenţă în împrejurărĭ altele decâtŭ acelea în carĭ vĕdurămŭ astăḑĭ că s'a aplicatŭ.

D-nii mei, este unŭ lucru fórte gravŭ de a vedea o lege aplicându sĕ în modŭ atâtŭ de opusŭ la spiritulŭ legiuitorului. Nimicŭ mai gravŭ de câtŭ acésta.

Când acéstă nefericită lege ni s'a adusŭ în desbatere, eu am avutŭ nenorocirea ca şi acum, de a nu putea aduce tóte argumentele în contra unei asemenea legĭ de excepţiune. Prevedeamŭ că aplicată orĭ cu câtŭ de multă prudenţă, acéstă lege va fi desastrósă în efectele ei. De aceea ne-amŭ propusŭ astăḑĭ sĕ depunemŭ acestŭ proiectŭ de lege, şi, fără ca sĕ reînoimŭ desbaterile ardente ce ea a provocatŭ atuncĭ, ne propunemŭ sĕ aducemŭ motivele pentru carĭ ceremŭ abrogarea acestei legĭ.

O voce: Motivaţĭ numai urgenţa; motivele de abrogare nu se potŭ discuta astăḑĭ.

D. N. Ionescu: D. ministru alŭ lucrărilorŭ publice ne face onórea de a face unŭ gestŭ, că abrogarea nu se póte face acum. Negreşitŭ scimŭ că abrogarea nu se póte face, decâtŭ când va trece legea prin filiera constituţională şi când va fi sancţionată şi de Majestatea Sa Regele; dér când ne-amŭ urcatŭ la acéstă tribună imediatŭ după terminarea discuţiunei, fără nicĭ o moţiune, ceea ce este neregularŭ din punctulŭ de vedere parlamentarŭ, atuncĭ ne-amŭ decisŭ sĕ ceremŭ abrogarea legei şi o ceremŭ de urgenţă. Nu mĭ-am făcutŭ ilusiune câtŭ este grea sarcina mea pentru ca sĕ vorbescŭ şi pentru ca D-vóstră sĕ-mĭ daţĭ ascultarea, şi alŭ duoilea că D-nii ministri au sĕ-mĭ impute, că reînoescŭ incidentulŭ. Cu tóte acestea o datoriă mai presusŭ de puterile mele personale m'a adusŭ aci la tribună ca sĕ vĕ cerŭ urgenţa.

D-lorŭ, celŭ d'ântêiu argumentŭ pentru urgenţă e că s'a terminatŭ într'unŭ modŭ neparlamentarŭ incidentulŭ interpelărei, care purta asupra relei aplicaţiunĭ a legei din 7 Aprilie, fiind-că, nicĭ interpelantulŭ, nicĭ guvernulŭ, n'au vorbitŭ nimicŭ în privinţa aplicaţiunei legei.

Vocĭ: Aşa este.

D. N. Ionescu: Mĭ pare rĕu sĕ ḑicŭ acésta, dér când duoi ómenĭ de Statŭ se folosescŭ amêndoi de acéstă ocasiune spre a-şĭ face complimente mutualĭ şi noi acceptămŭ şi aplaudămŭ (Aplause) şi cu dreptŭ ne fălimŭ, ne facemŭ onóre de a ḑice că aceştĭ ómenĭ de Statŭ au înţelesŭ, înţelegŭ ce facŭ, rĕmâne totuşĭ neînţelesŭ pentru mine cum noi, representaţiunea naţională gare a fostŭ chemată sĕ asculte şi a ascultatŭ cu dragoste acéstă interpelaţiune şi rĕspunsulŭ guvernului, cum noi, după tóte aceste scene nu ne întrebămŭ: dér cum a rĕmasŭ cu legea şi aplicarea ei?

D lorŭ, de câteva ḑile se vorbesce de disolvarea acestei Camere,

D. N. Voinov: Atâtŭ mai bine sĕ se disolve.

D. N. Ionescu: Acésta este o cestiune fórte gravă, căcĭ însemnéză că noi nu mai represintămŭ ţéra. Ei bine, noi trebue sĕ ţinemŭ a arĕta că suntemŭ representanţii ţĕrei, când este vorba de aplicarea legilorŭ, şi aci vedemŭ o lege care nu s'a aplicatŭ bine. Acésta este celŭ dintâiŭ motivŭ.

Al doilea, D-lorŭ, noi avemŭ puţine ḑile încă libere până va veni budgetulŭ în discuţiune. Orĭ se va disolva Camera orĭ nu se va disolva, eu nu-i tragŭ clopotulŭ, nu am inventatŭ eu acéstă rumóre, dér ḑicŭ că orĭ se va disolva Camera orĭ nu, budgetulŭ trebue sĕ fiă votatŭ în timpulŭ oportunŭ. Nu avemŭ la ordinea ḑilei nicĭ o lege care sĕ fiă mai importantă decâtŭ acésta, care se atinge de ordinea publică şi de pacea internaţională; şi acéstă consideraţiune este alŭ doilea argumentŭ care milită în favórea urgenţei.

Alŭ treilea motivŭ este cu totulŭ personalŭ, personalŭ Camerei acesteia, şi o spunŭ pe faţă, fiind-că urgenţa nu se póte vota decâtŭ cu două treimĭ şi eu cutezŭ sĕ vĕ cerŭ unŭ votŭ de urgenţă. Inţelegeţĭ că nu facŭ o cestiune de partidŭ nicĭ de simpatiă, facŭ o cestiune de consciinţă pentru legiuitorulŭ ţĕrei, sĕ voteze de urgenţă, cum că legea acésta nu corespunde la spiritulŭ legiuitorului şi sŭ lovescŭ în numele ei persóne carĭ în părerea multora nu erau de lovitŭ. Acésta trebue sĕ o ḑiceţĭ D-vóstră cu o mare majoritate, cu duoĕ treimĭ; acésta este unŭ argumentŭ care vĕ privesce pe D-vóstră.

De nu veţĭ vota urgenţa, veţĭ trămite cestiunea la calendele grece sĕ se odihnéscă în fericita uitare a secţiunilorŭ.

De aceea, D-lorŭ, eu voiu mai adăoga numai unŭ singurŭ şi ultimŭ argumentŭ. S'a făcutŭ apelŭ la umanitatea guvernului Maiestăţei Sale, s'a făcutŭ apelŭ chiar la Majestatea Sa, la dreptulŭ de clemenţă.

Ei bine, D-lorŭ, cei mai marĭ criminalĭ şi încă au acestŭ dreptŭ, şi noi representaţiunea ţĕrei sĕ nu putem ḑice Majestăţei Sale: usaţĭ de acéstă suverană prerogativă! Dér nu am pututŭ sĕ o ḑicemŭ, fiindŭ că nu s'a făcutŭ nicĭ o moţiune; şi nicĭ a promisŭ acésta guvernulŭ Majestăţei Sale.

D-lorŭ, când D-vóstră veţĭ vota cu două treimĭ ca sĕ ne ocupămŭ de acéstă lege, atuncĭ veţĭ arĕta că în adevĕrŭ când alţii uită prerogativile clemenţei, representaţiunea ţĕrei nu uită acésta. (Aplause prelungite).

— Se pune la votŭ urgenţa şi resultatulŭ scrutinului este celŭ următorŭ:

Votanţĭ.	101
Maioritatea de ²/₃. .	68
Bile albe	37
Bile negre . , . . .	62

D. Vice-preşedinte: Adunarea a respinsŭ urgenţa

Negociările cu România.

Este bine sĕ cunóscemŭ şi opiniunea foilorŭ maghiare asupra tractărilorŭ cu România pentru încheierea convenţiei comerciale. Eată ce scrie „*Pesti Naplo*" dela 23 Martie:

„Noi ţinemŭ, că mai bine ar fi décă ne-amŭ împrietini cu idea continuării rĕsboiului vamalŭ cu România. Va fi durerosŭ, dér neîncunjurabilŭ. Şi este mai bine, décă vomŭ suferì acésta şi vomŭ face sĕ sêmţéscă Valachii ce valóre are pentru ei piaţa maghiară şi austriacă, decâtŭ ca ferindu-ne de neplăcerĭ trecătóre, sĕ încheiămŭ pe mulţĭ anĭ convenţiă cu ei în preţulŭ unorŭ concesiunĭ marĭ.«

„Faţă cu România *nu póte fi vorba decâtŭ de prelungirea actualei convenţiunĭ séu despre unŭ rĕsboiu pe faţă.* Décă convenţia actuală nu se va prelungì, atuncĭ esportulŭ nostru industrialŭ, esportulŭ Austriei şi alŭ Transilvaniei, va suferì marĭ pagube şi în timpulŭ rĕsboiului vamalŭ industria nóstră va fi delăturată, mai alesŭ după ce Anglia, Germania şi Belgia au o convenţiă specială şi favoritóre cu România până la 1890 respective 1891. Industria acestora va gonì cu desĕvêrşire in decursŭ de 4—5 anĭ industria transilvană şi austriacă.«

Dér sĕ nu uitămŭ, că România nu va avé nicĭ unŭ folosŭ, décă terenulŭ de până acum alŭ industriei austriace îlŭ va ocupa industria englesă, belgică séu germană; pentru că aceste tocmai aşa vorŭ împedeca crearea şi întărirea industriei naţionale Române, ca industria maghiară séu austriacă. Ei ar voi sĕ eschidă orĭ ce industriă concurentă; dér de n'o potŭ face aceea cu industria englesă, belgică séu germană până înainte de 1890, pentru ce eschidŭ tocmai pe Austriaculŭ şi pe Maghiarulŭ, carĭ forméză cea mai sigură şi mai apropiată piaţă a productelorŭ române? In Anglia, Germania şi Belgia fórte puţine cereale, vite, piei, petroleu etc. va puté esporta România.

Dér ce va fi de acéstă ţéră, décă monarchia nóstră va închide pieţele sale înaintea tuturorŭ acestorŭ producte şi décă va îngreuia cu desĕvêrşire esportulŭ pe apele şi căile ferate ale monarchiei nóstre. Işĭ póte face

ideă România din marile pagube ce le-a suferitŭ prin închiderea granițelorŭ pentru vitele cornute române, ce urmare va avea închiderea desĕvêrşită a granițelorŭ nóstre séu aplicarea tarifului nostru autonomŭ față cu productele române.“

»Trebue sĕ pretindemŭ purŭ şi simplu prelungirea pe unŭ anŭ a convenției. Décă nu ne va concede acésta România, atuncĭ sĕ fimŭ gata la unŭ rĕsboiu vamalŭ.«

SCIRILE DILEI.

Sesiunea ordinară a *Academiei române* din *Bucurescĭ* s'a deschisŭ Marțĭ.

—x—

„Kulturegyletiștii“ nu mai sciu cum sĕ adune dela publiculŭ unguresců şi neunguresců banĭ. Au introdusŭ o nouă formă de colectă, şi adică toțĭ aceia, carĭ cercetéză teatrulŭ naționalŭ din Cluşiu la eşire trebue sĕ plătéscă şi câte 3 crucerĭ pentru »Kulturegylet«. — Aşa stau şi cerşitorii pe la uşile biserícelorŭ.

—x—

Erĭ *direcțiunea gimnasiului română* de aci s'a vĕdutŭ nevoită a întruni pe toțĭ studenții şi a le comunica sĕ 'şĭ ia tricolorurile de pe chipiurĭ. Se scie că ministrulŭ-ordonanță Tisza a găsitŭ cu cale sĕ calce în picióre legea şi sĕ opréscă purtarea tricolorului ardeleanŭ, care în acelaşĭ timpŭ e şi celŭ românŭ. S'a luatŭ josŭ tricolorulŭ de pe chipiurĭ, dér tinerii noştri au roşulŭ în inima lorŭ, galbenulŭ li-lŭ dă sórele şi albastrulŭ cerulŭ, tricolorŭ pe care nicĭ o putere omenéscă, necum unŭ ministru unguresců, nu va fi în stare a-lŭ călca în picióre. Cu câtŭ mai marĭ vorŭ fi persecuțiunile unguresci, cu atâtŭ mai multŭ se va oțĕli poporulŭ românescŭ.

—x—

Códele „patriotice« din Cluşiu strigă în gura mare că tóte broşurele lui Kossuth despre valachisarea Maghiarilorŭ s'au vêndutŭ deja, totuşĭ mai adaugă, că cine vrea sĕ aibă câte o broşură, sĕ trimită 20 cr. la „Kulturegylet“. — Se vede tréba, că se vêndŭ de mucedescŭ séu le rodŭ şórecii.

—x—

S'au inscrisŭ ca membri ai „Kulturegyletului“ următorii rătăciți, pe carĭ 'i publicămŭ cu numele „patriotice“: *Kirilla* Ignatz, *Hendrea* György, *Persián* Márton, *Borza* György, *Geraszim* Otilia, *Zsurka* Iozsef, *Vancsa* Iozsef, *Moldován* L., *Fizesán* Péter, toțĭ din *Abrudŭ*. — E şi timpulŭ sĕ se curețe arborele naționalŭ românŭ de uscăturĭ, ca sĕ rĕmână verde şi sănĕtosŭ.

—x—

După raportulŭ biuroului statisticŭ din Pesta, mişcarea poporațiunei în sĕptĕmâna trecută a fostŭ: în Budapesta s'au născutŭ 313 copii şi au murĭtŭ 299 persóne; dintre copii născuțĭ vii, 221 au fostŭ legitimĭ şi *92 nelegitimĭ*; 161 băețĭ, 152 fete; morțĭ s'au născutŭ 20 copii, intre carĭ *7 nelegitimĭ*; dintre persónele mórte au fostŭ 161 de sexŭ bărbătescŭ, 138 de sexŭ femeescŭ. Cum vedemŭ, cu moralitatea nu se póte lăuda Pesta.

—x—

Din raportulŭ reuniunei *Ciangăilorŭ* din anulŭ trecutŭ resultă, că autoritățiĭ supreme a bisericei reformate din Ardealŭ i-a datŭ 900 fl. pentru scopurĭ missionare, şi în specialŭ comunei reformate Andrásfalva din Bucovina 200 fl. Intre Ciangăi s'au împărțitŭ 200 volume pentru cetitŭ. In *România*, dice raportulŭ, trăescŭ 80,000 Ciangăi-Maghiarĭ, pentru mântuirea cărora în sensŭ naționalŭ s'ar cere unŭ venitŭ anualŭ de 16—18,000 fl. Reuniunea n'are însĕ decâtŭ 20,405 fl. 9 cr. avere reală, prin urmare abia ar ajunge pentru unŭ anŭ; prin colectele ce s'au începutŭ însĕ în tótă téra şi în tóte cercurile societății, e speranță că reuniunea va fi pusă în posițiune a puté corespunde în cea mai mare parte problemei sale. *Madarász* a disŭ în adunarea generală ce s'a ținutŭ la 21 Martie, că Ciangăii catolicĭ din Bucurescĭ au nevoiă de o egemoniă, în Iaşĭ şi împrejurime de celŭ puținŭ 5 preoțĭ. Preoțimea catolică a Ungariei cu primatele în frunte, dice Madarász, nu va întârdia a se espune pentru realisarea acestorŭ posturĭ de preoțĭ, respective d'a aduna 10—12,000 fl. necesarĭ pentru acestŭ scopŭ; totŭ aşa şi conventulŭ va căuta sĕ adune 6000 fl. necesarŭ pentru conaționalii şi soții de credință din România. Au vorbitŭ la acéstă propunere *Hoitsy* şi *Horvath*, celŭ din urmă cu propunerea ca şi „Kulturegyletulŭ ardeleanŭ“ sĕ ia parte la acéstă lucrare patriotică. Adunarea s'a încheiatŭ cu »Eljenurĭ«.

—x—

Teatrulŭ unguresců din Timişóra s'a închisŭ la 15 Martie, ne mai putêndŭ s'o ducă până la Florii. Aprópe 18,000 fl. subvențiune s'au păpatŭ; nicĭ comuna, nicĭ societatea, nicĭ reuniunea pentru sprijinirea teatrului, nicĭ reuniunea pentru lățirea limbei unguresci nu i-au mai pututŭ lungi dilele. Teatru era totdéuna golŭ. Acum jócă o trupă germană. „Patrioții« speră sĕ-lŭ mai electriseze odată la érna viitóre.

—x—

Universitatea din *Cernăuți* a fostŭ cercetată în semestrulŭ trecutŭ de 265 de auditorĭ; între aceia au fostŭ 56 teologĭ. La tóte facultățile au fostŭ 117 gr. or., 60 rom. cat., 62 mosaicĭ, 10 gr. cat., 11 evang., 3 arm. cat., 1 arm. ort., şi 1 fără confesiune. După naționalitate au fostŭ immatriculațĭ 103 Germânĭ, 98 Românĭ, 33 Polonĭ, 28 Rutenĭ, 2 Ungurĭ, 1 Cehŭ.

—x—

Pentru *premiulŭ virtuții* alŭ fundațiunei rĕposatului conte Guido Karátsonyi, trei comune au propusŭ pe candidatele lorŭ: comuna Solymar pe Teresa Schreiber, care e cea mai morală fată din satŭ; comuna Vörösvar pe Maria Peller de 19 anĭ, cu aceeaşĭ reputațiune; comuna St. Ivan pe Elisabeta Radler de 19 anĭ.

—x—

Prin *Timişóra* mai alaltăerĭ s'au transportatŭ 48 tunurĭ Krupp în *Rusciucŭ* pentru armata bulgară.

—x—

Teatru germanŭ în Braşovŭ. In opereta »Rusalíile în Florența« d-şóra Schöppl (Ritta), d-na Wurm-Wagner, d-lŭ Müller (Fra Bombarda) au jucatŭ şi 'şĭ-au cântatŭ cântecele cu multă dulcéță. Ceilalțĭ actorĭ încă 'şĭ-au jucatŭ bine rolurile. N'ar strica sĕ fiă şi corulŭ mai esactŭ.

—x—

D. Iónŭ I. Bogdanŭ, licențiatŭ în litere dela Universitatea din Iaşĭ şi profesorŭ în acelŭ oraşŭ, a fostŭ trimisŭ de ministerulŭ cultelorŭ din Bucurescĭ se facă studii pedagogice în Iena. D. I. Bogdanŭ e de origine din Braşovŭ.

Femeia română şi Ungurii.

»E curiosŭ lucru — scrie »Telegrafulŭ« din Bucurescĭ — sĕ asculte cineva pe Ungurĭ; în unele momente nu se găsesce în tótă Europa poporŭ mai vitalŭ, mai energicŭ decâtŭ poporulŭ unguresců. »Nouĕ milióne«, numai atâtŭ, dicŭ şefii, stăpânescŭ atâtea milióne de streinĭ. Şi peste acéstă putere internă, poporulŭ unguresců mai are destulă energiă pentru a avé o misiune în Orientŭ: a servi de legătură între civilisațiunea apusénă şi barbaria asiatică, cum dicea mai anii trecuțĭ d. de Kallay. — Nu stămŭ sĕ discutămŭ acéstă afirmațiune, căcĭ ar trebui sĕ-i recunóscemŭ óre-care temei: în Europa astădĭ nu esistă poporŭ afară de Ungurĭ, la care fondulŭ asiaticŭ sĕ fiă mai bine legatŭ cu spoiala apusénă; da, e adevĕratŭ acésta, — d-nulŭ de Kallay are dreptate.

Dér tónelorŭ bune, urméză momente de descurajare. Nu rare orĭ audimŭ pe Ungurĭ plângêndu-se că naționalitatea ungară nu sciă sĕ resiste ......femeei române.

Dilele trecute chiarŭ, cu prilegiulŭ desbaterilorŭ din Cameră asupra cestiunii naționalităților, marele Kossuth a publicatŭ o scrisóre în care se plânge de influența femeiei române asupra Ungurilorŭ. Ungurismulŭ decade în Transilvania, nu din causa numĕrului mare alŭ Românilorŭ, nu din causa condițiunilorŭ economice, ci din pricina femeiei române.

Nu scimŭ cum se face, dér şi când se plângŭ Ungurii au dreptate. Faptulŭ etnicŭ pe care-lŭ semnaléză Kossuth e coroboratŭ şi de influența constatată a femeiei române asupra Sĕrbilorŭ din Banatŭ. Kossuth spune că o familiă ungară, în care a intratŭ o singură femeiă română, e o familiă fatalŭ supusă desnaționalisării. Totŭ aşa şi la Sĕrbii din Banatŭ. E lucru cunoscutŭ şi recunoscutŭ, că o mulțime de familii sĕrbe suntŭ adĭ românescĭ.... mulțumită femeei române.

Faptulŭ se póte controla în regatulŭ Sĕrbiei, şi pe o bună bucată din țĕrmulŭ dunăreanŭ alŭ Bulgariei. Da! avemŭ în femeia română o putere neprețuită, căreia nimicŭ nu scie sĕ-i resiste. Ea e cea mai puternică pârghiă de civilisațiune din totŭ Orientulŭ.

Suntemŭ sĕracĭ adĭ în artă; n'avemŭ decâtŭ cântecelŭ, şi numai cântecile nóstre slăvescŭ femeia română. Dér nu e departe timpulŭ când unŭ sculptorŭ îi va ridica ideală statuă, scriindŭ pe soclulŭ ei:“

„Ai lipicĭ.«

DIVERSE.

Necrologŭ. — Subscrişii cu inima frântă de durere anunță trecerea din viéță a iubitului fiu, respective soțŭ, tată şi cumnatŭ: *Anania Trombitaşŭ de Bethlenŭ*, asesorŭ consistorialŭ ordinarŭ şi asesorŭ suplentŭ la consistoriulŭ metropolitanŭ, urmată după lungĭ şi grele suferințe la 10 (22) Martie 1886, în anulŭ 48 alŭ vieței şi 6 alŭ fericitei căsătorii. Rĕmăşițele pământescĭ s'au înmormêntatŭ Miercurĭ în 12 (24) Martie a. c. în cimiteriulŭ gr. or. din suburbiulŭ Iosefinŭ, în Sibiiu. — *Partenie Trombitaşŭ de Bethlenŭ*, protopresbiterŭ gr. or., ca tată; *Irena Trombitaşŭ* născ. *Moga de Chieriu*, ca soțiă, cu fii *Silviu* şi *Irena*; *Alecsandru Onaciu* jude la tribunalŭ, *Eugenŭ Moga* jude la tribunalŭ şi *Ottilia Moga*, ca cumnațĭ.

***

Unŭ procesŭ de divorțŭ. — Unulŭ din fii rĕposatului cancelarŭ alŭ Rusiei, principele Gorciacoff, s'a căsătoritŭ cu o Română. Căsătoria n'a fostŭ fericită şi principesa X... a intentatŭ contra soțului ei procesŭ de divorțŭ la Sântulŭ Sinodŭ din Petersburg, care negăsindŭ motive destulŭ de temeinice pentru pronunțarea divorțului a respinsŭ cererea principesei. Principesa X... în contra acestei otărîrĭ, a făcutu recursŭ la sântulŭ Sinodŭ alŭ patriarchiei din Constantinopolŭ, care, luând în cercetare recursulŭ şi ascultândŭ şi pledoaria representantului principesei, şĭ-a declinatŭ competența de a judeca asupra divorțului. Representantulŭ principesei X... a făcutŭ oposițiune în contra acestei otărîrĭ totŭ la sântulŭ Sinodŭ din Fanar, acesta s'a întrunitŭ pentru a doua óră şi revenindŭ asupra otărîrei de mai nainte a declaratŭ că va supune casulŭ Patriarchului lăsându-i deplină facultate de a pronunța séu de a respinge divorțulŭ. Acum se aşteptă cu multă nerăbdare otărîrea Patriarchului, care, după cum se scie, e bolnavŭ de mai multŭ timpŭ. Domnesce însĕ părerea, că şi Patriarchulŭ îşĭ va declina competența, fiindŭ că soții căsătorițĭ, şi anume principele Gorceakoff aparține bisericei ortodoxe ruse, ér principesa X... fiindŭ Română, aparține bisericei ortodoxe române, şi amêndouĕ aceste bisericĭ suntŭ pe deplinŭ neatârnătóre de patriarchatulŭ din Constantinopolŭ.

***

Esposițiunea de cânĭ la Parisŭ. — O exposițiune de cânĭ se va face la Parisŭ, în anulŭ acesta (1886), sub patronagiulŭ Societății centrale pentru ameliorațiunea rasselorŭ de cânĭ în Franța. Vorŭ fi douĕ serii: una pentru cânĭ de rassă francesă, alta pentru cânĭ de rassă streină. La concursŭ vorŭ fi admise rassele de cânĭ carĭ servescŭ la apĕrarea omului; la pâzirea locuitorilorŭ şi a animalelorŭ, pentru vênatŭ etc. Localulŭ va fi astfelŭ făcutŭ încâtŭ fiecare câne sĕ fiă aşedatŭ într'unŭ modŭ convenabilŭ. Toțĭ aceia carĭ voescŭ a lua parte trebue sĕ adreseze cererile la Parisŭ, strada 26 Mathurins, care trebue sĕ fiă acompaniată cu plata următóre: 20 francĭ pentru unŭ câne espusŭ singurŭ; 30 francĭ pentru o cățea cu cățeii ei, carĭ se vorŭ aşeda în parchete; 60 francĭ pentru 4 cânĭ angajațĭ în aceeaşĭ clasă şi în aceeaşĭ divisiune şi 10 francĭ pentru fiecare câne mai multŭ. Acéstă taxă va fi înmulțită, de unŭ suplimentŭ de 20 fr. décă cânii trebue sĕ fiă aşedațĭ în parchete, 70 fr. pentru unŭ numĕrŭ de 12 cânĭ şi 10 fr. pentru fiecare câne mai multŭ. Cererile trebue sĕ se facă până la 21 Maiu viitorŭ. Toțĭ concurenții carĭ vorŭ întârdia de a face cererile lorŭ până la numita di, vorŭ trebui sĕ plătéscă prețurĭ îndoite, decâtŭ cele mai de susŭ.

BIBLIOGRAFIĂ.

Sonorŭ séu plânso-cântările ale înmormêntării Domnului. Prevenimŭ pe Domnii preoțĭ, cântărețĭ etc. cumcă s'a pusŭ sub presă a cincea edițiune — de astădată cu litere latine — a acestei broşurĭ alcătuite de *George Ucenescu*, protopsaltŭ în Braşovŭ, şi că va fi gata în dilele astea, astfelŭ încâtŭ va putea servi la cântările deniei din Vinerea cea mare a anului curentŭ.

ULTIME SCIRĬ

Guvernulŭ austriacŭ începe a fi fórte prevenitorŭ față cu România. Ca sĕ mai potolĕscă oposițiunea ce se manifestă în opiniunea publică din România față cu reînoirea convențiunei comerciale cu Austro-Ungaria, a deschisŭ vitelorŭ române granițele. „Monitorulŭ oficialŭ“ din Bucurescĭ aduce la cunoscința publicului că locotenența Bucovinei a primitŭ ordinŭ din partea guvernului Austro-Ungarŭ de a permite porcilorŭ, oilorŭ şi caprelorŭ de proveniență română întrarea în Austria, nu numai prin punctulŭ Itzcani dér şi prin stația veterinară Sinontz, fără ca exportatorii românĭ sĕ fiă ținuțĭ de a dobândi mai dinainte certificate de liberă întrare pentru aceasta.

Transporturile trebuescŭ sĕ fiă ca şi până acum, însoțite de documente oficiale, carĭ sĕ stabilĕscă: pe de o parte, că ele provinŭ din locurĭ nebântuite de epizootiă, ér pe de alta că starea sanitară a vitelorŭ transportate a fostŭ perfectă în momentulŭ plecărei.

Vizita veterinară la întrarea lorŭ în Austria este mențĭnută, şi transporturile carĭ nu ar poseda actele trebuincióse, séu printre carĭ s'ar constata casurĭ de pietin séu de aphtosă, vorŭ fi respinse.

☞ *Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.*

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Martie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	103 40
Rentă de hârtiă 5%	95 10
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	101.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114.50
Bonurĭ rurale ungare	104 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 80
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 25
Renta de hârtiă austriacă	85.25
Renta de arg. austr.	85.40
Renta de aurŭ austr.	114 40
Losurile din 1860	139 —
Acţiunile băncei austro-ungare	875 —
Act. băncei de creditŭ ung.	305.50
Act. băncei de creditŭ austr.	299 50
Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	999.—
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.65
Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 8 Martie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	94 —	95—
Renta rom. amort. (5%)	96½	97½
» convert. (6%)	89—	89¾
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	32—
Credit fonc. rural (7%)	102¼	103—
» „ „ (5%)	86½	87—
» » urban (7%)	99¼	100—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82¾	83¼
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 ¾	14—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00—	2.01

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 25 Martie st. n. 1886

Bancnote românescĭ	Cump.	8.67	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.30
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făsia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tipografia ALEXI Braşovŭ.